

ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ

Π. ΦΑΛΗΡΟ, 29/12/2017

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Επιστολή του Ομότιμου Καθηγητή Ιστορίας της Τέχνης και π. Κοσμήτορα Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.
κ. **Μιλτιάδη Παπανικολάου**
προς την Δημοτική Αρχή του Παλαιού Φαλήρου.

Με αφορμή τον πρόσφατο βανδαλισμό του γλυπτού ΡΗΥΛΑΧ, ο Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης και π. Κοσμήτορας Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. κ. Μιλτιάδης Παπανικολάου, με σχετική επιστολή του, τοποθετείται δημοσίως επί του θέματος:

“ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΪΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ”

“Η περίπτωση του γλυπτού του διεθνώς καταξιωμένου καλλιτέχνη Κωστή Γεωργίου «ΡΗΥΛΑΧ - Φύλαξ», που στήθηκε στην παραλία του Παλαιού Φαλήρου παρουσιάζει δύο όψεις:

Α) Δείχνει ότι η δημοτική αρχή συγκατένευσε μπροστά στο αυτονόητο. Να στηθεί ένα μοντέρνο έργο τέχνης σε περίοπτη θέση, όπως τόσα άλλα σ’ αυτή τη χώρα, μολονότι οι έλληνες πολίτες δεν έχουν μεγάλη εξοικείωση με αυτό το είδος. Βρισκόμαστε άλλωστε στη μεταμοντέρνα περίοδο και οι εξελίξεις στην τέχνη είναι ραγδαίες. Το γλυπτό του Γεωργίου, αυτό καθαυτό, κινείται μέσα σε πλαίσια που έχει καθιερώσει η διεθνής πρακτική για υπαίθρια έργα τέχνης, δηλαδή σεβασμός στις αρχές εκείνες που καθιστούν την Τέχνη δημόσιο αγαθό. Αυτό το πέτυχε ο καλλιτέχνης τόσο από άποψη αισθητική, όσο και από ιστορική και ιδεολογική. Το έργο έχει ως αφετηρία την ελληνική μυθολογία, συνδέεται στενά με το χώρο όπου στήθηκε και εκφράζει με τον καλύτερο τρόπο το πνεύμα της ελευθερίας (που εξ ορισμού ενυπάρχει στην έννοια της προστασίας), που διέκρινε τον μυθικό ήρωα (τον φύλακα της Κρήτης Τάλω). Μορφολογικά η ιπτάμενη μορφή θυμίζει την εικονογράφηση του ήρωα, έχει ημι-αφηρημένη όψη (σύμφωνα με το στίλ και τη μόνιμη σχεδόν τεχνοτροπία του γλύπτη), και μνημειακή διάσταση, όπως ταιριάζει στον ύψιστο ρόλο του «φύλακα-προστάτη». Το έντονο κόκκινο χρώμα είναι το γνώριμο της ζωγραφικής και της γλυπτικής του Κωστή Γεωργίου, για το οποίο θα μπορούσε να έχει το copyright, λόγω της μοναδικής του ποιότητας. Η επιλογή είναι ευφάνταστη για δύο επί πλέον λόγους:

- *προσδίδει στη μορφή την ένταση που έχουν μικροί φωτεινοί «ήλιοι» (Ταλώς σημαίνει ήλιος) και*
- *το κόκκινο έρχεται ως η τέλεια αντίθεση μέσα στο απέραντο γαλάζιο του ουρανού και της θάλασσας του Παλαιού Φαλήρου.*

Τέλος, με βάση την εικονογραφική ιστορία τόσο της δυτικής τέχνης, όσο και της χριστιανικής δεν υπάρχει κάτι που να συνδέει το γλυπτό με παραστάσεις δαιμόνων,

το αντίθετο. Ομοιότητες μπορεί να δει κανείς με αρχαία έργα τέχνης, καταξιωμένα από την ιστορία της τέχνης.

B) Η επίθεση στο συγκεκριμένο γλυπτό έχει άλλες όψεις: ευδιάκριτες και δυσδιάκριτες. Μία από τις πρώτες είναι η μικροπολιτική (με μίγμα λαϊκισμού). Μια άλλη είναι ότι η φαντασία ορισμένων συμπολιτών μας δεν έχει όρια, ξεπερνά και εκείνη των καλλιτεχνών και μπερδεύουν τις χολιγουντιανές φαντασιώσεις με την πραγματική τέχνη, που έχει βαθιά ερείσματα στην αρχαία ελληνική, από την οποία κατά κανόνα εμπνέεται ο Κωστής Γεωργίου. Η δεύτερη, η σχετικά δυσδιάκριτη όψη, έχει να κάνει με την απόπειρα από ορισμένους κύκλους, που, με αφορμή την τέχνη επιδιώκουν να χαλιναγωγηθεί η ελεύθερη έκφραση και ακόμα να φιμωθούν φωνές που συχνά λένε αυτό που δεν «αρέσει». Στόχος τους είναι να καταστήσουν εαυτούς κυρίαρχους του παιχνιδιού, ακόμα και αυτού που δεν γνωρίζουν καν τους κανόνες ούτε θέλουν να μάθουν.

Η λογοκρισία και τα λαϊκά δικαστήρια δεν είναι άγνωστα στην ελληνική πολιτική και πολιτισμική ιστορία. Ας μην πάμε μακριά. Το πιο κοντινό παράδειγμα «φίμωσης» είναι το επεισόδιο από την έκθεση «Outlook», που έγινε στην Αθήνα το 2003. Είναι μια περίπτωση που προφανώς ορισμένοι θέλουν να επαναλάβουν ως «νικητές». Η ιστορία όμως όταν επαναλαμβάνεται είναι μία μεγάλη φάρσα. Ας αφήσουμε την τέχνη ελεύθερη. Είναι κρίμα για την Αθήνα που φιλοξένησε τη «Ντοκουμέντα» να ασχολείται με τη συλλογή υπογραφών, που σαν μουτζούρες λερώνουν ένα λαμπρό έργο τέχνης”.

Μιλτιάδης Μ. Παπανικολάου

*Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης
π. Κοσμήτορας Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.*

Θεσσαλονίκη, 28/12/2017